

دکتر طهرانچی در همایش توانمندسازی استادان علوم انسانی:

لزوم توجه به رشد و ارتقای محیط شغلی استادان برای تاثیرگذاری بر محیط آموزشی / صیورت و تحول در دانشگاه پایان پذیر نیست / چالش های کشور برای دانشگاه باید مسائل واقعی، حقیقی و اصلی باشد

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به اینکه صیورت و تحول در دانشگاه پایان پذیر نیست گفت: برای تحول و ارتقای علوم انسانی باید افراد مستعد و با انگیزه جذب دانشگاه شوند.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، دکتر محمدمهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در نخستین همایش توانمندسازی استادان حوزه علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی که با حضور مسئولان هیأت های اندیشه ورز استانی پیش از ظهر امروز در سالن دکتر حبیبی واحد علوم و تحقیقات برگزار شد، گفت: خدا را شاکریم که در دانشگاه آزاد اسلامی فرصتی ایجاد شد که منویات مقام معظم رهبری که بی شک در توجه به علم و هدایت جامعه علمی در تاریخ کشور بی نظیر است، با عزم جدی پیگیری شود.

وی با اشاره به سیاست های کلی علم و فناوری که از سوی مقام معظم رهبری در ۶ بند و ۳۲ زیربند ابلاغ شده، گفت: رهبر معظم انقلاب در بند اول این سیاست ها به جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان تأکید و بر تولید علم و توسعه نوآوری و نظریه پردازی، ارتقای جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام، توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادین، دستیابی به علوم و فناوری های پیشرفته با سیاست گذاری و برنامه ریزی ویژه و تحول و ارتقای علوم انسانی به ویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی با تقویت جایگاه و منزلت این علوم و جذب افراد مستعد و با انگیزه اشاره کرده اند.

برای تحول و ارتقای علوم انسانی باید جایگاه و منزلت این علوم تقویت شود

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به برنامه های این دانشگاه برای تحول در حوزه علوم انسانی خاطر نشان کرد: برای تحول و ارتقای علوم انسانی باید جایگاه و منزلت این علوم تقویت شده و افراد مستعد و با انگیزه جذب دانشگاه شوند. با توجه به این موضوع، دانشگاه آزاد اسلامی نگاه فرآیندی به مدیریت دانش را به نگاه موضوعی تغییر داد و معاونت علوم انسانی و هنر در ساختار جدید این دانشگاه تشکیل شد تا بتوانیم در این حوزه فکر، اجرا و اقدام را تحت عنوان یک معاونت با هدف تحول علوم انسانی و کسب مرجعیت علمی پیش ببریم.

دکتر طهرانچی با بیان اینکه دانشگاه، منشأ تحول است، گفت: مقام معظم رهبری می فرمایند که پیشرفت علمی در کشور دشمن دارد و اگر زمینه های پیشرفت علمی را مهیا کردیم، باید آمادگی مواجه با دشمنان را داشته باشیم و به همین دلیل است که مقام معظم رهبری از جهاد مستمر علمی یاد می کنند، نه جهاد مقطعی و به همین دلیل مستمر بودن جهاد علمی به لحاظ استمرار دشمنی هاست.

وی با بیان اینکه اگر فکر و اندیشه جوانان کشور را بر ریل صحیح قرار دادیم، اتفاقات بزرگی رخ خواهد داد، اظهار داشت: در مرحله اول، کانون های اندیشه ورز باید به این اتفاقات بزرگ باور داشته باشند که خوشبختانه با حضور دکتر خسروپناه که پرچمدار تعالی، بومی سازی و حکمی سازی علوم انسانی در کشور است، حرکت جدی در دانشگاه آزاد اسلامی آغاز شده است.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به سه مقوله چیستی، چرایی و چگونگی نهاد علم و دانشگاه، گفت: چگونگی دانشگاه شامل سیاست‌ها، برنامه‌ها، قالب‌ها، ابزارها، فناوری‌ها، نظام‌ها، مدیریت‌ها و قوانین است. چرایی شامل پارادایم، مکاتب، رویکرد، نظریه‌ها، روش‌شناسی، اهداف و گزاره‌ها و در نهایت چیستی دانشگاه شامل ساحت، لایه‌ها، ابعاد، مؤلفه‌ها، رابطه‌ها و کنشگران نهاد علم می‌شود که باید به هر سه مقوله توجه جدی داشت.

دکتر طهرانچی ادامه داد: نهاد علم یک چگونگی دارد که باید بدانیم قوانین حاکم بر دانشگاه‌ها چیست؟ بخشنامه‌ها چه می‌گویند؟ و ... اما مقوله چگونگی تمام مسأله نهاد علم نیست، بلکه صورت مسأله است و ما عمدتاً در کشور درگیر صورت مسأله بودیم و با سیرت آن کار نداشتیم. دکتر داوری اردکانی در کتاب سیر تجدد و علم جدید در ایران اشاره می‌کند که بیش از ۱۰۰ سال است که دانشگاه در کشور ما وارد شده، اما هنوز کپی‌برداری می‌کنیم و کاری به چرایی و سیرت آن نداریم و صورت‌گرایانه به علم و عالم نگاه می‌کنیم.

علم دینی، بومی‌سازی و تعالی علوم از موضوعاتی است که باید در چرایی نهاد علم توجه شود

وی تصریح کرد: علم دینی، بومی‌سازی و تعالی علوم از جمله موضوعاتی است که باید در چرایی نهاد علم به آن توجه شود و اگر به چرایی دانشگاه بپردازیم، مسلماً چگونگی هم تغییر می‌کند، چرا که دانشگاه را وارد کردیم و آن را نمی‌شناسیم و هر کسی به شرق یا غرب رفت، تصویری از دانشگاه به دست آورد و از آن به عنوان تعریف دانشگاه استفاده کرد، بنابراین ما در چیستی هم دچار مشکلات بنیادین هستیم.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با بیان اینکه چیستی، چرایی و چگونگی نهاد علم به هم متصل هستند، گفت: این سه مقوله به نحوی خود را مانند یک ماتریس و فضای سه بعدی مطرح می‌کنند که حتی روش تدریس، رابطه استاد و دانشجو، ابزارهای جدید آموزشی در این فضای متصل تعریف می‌شود.

دکتر طهرانچی ادامه داد: مقام معظم رهبری دانشگاه را به عنوان یکی از مراکز مهم تربیت قوه عاقله کشور می‌دانند که در این فرایند استاد نقش ویژه‌ای در ساختن و پرورش قوه عاقله برای اداره کشور دارد و اگر دانشگاه بخواهد نقش خود را در ایجاد و پرورش قوه عاقله کشور به درستی ایفا کند، باید خود را از مسائل کشور جدا نداند و چالش‌های کشور برای دانشگاه مسائل واقعی، حقیقی و اصلی باشد.

وی با اشاره به توجه مقام معظم رهبری نسبت به تربیت فرهنگی، اخلاقی و هویتی دانشجویان، خاطرنشان کرد: رهبر معظم انقلاب تربیت با جهت‌گیری اخلاقی، معنوی، تلطیف روحی و دمیدن روح احساس هویت در مجموعه جوان دانشجو را فراتر از تعلیم می‌دانند و بر ضرورت دائمی و تحول مستمر و دائمی در محیط دانشگاه تأکید دارند.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: براین اساس، تربیت را می‌توان به صورت فرآیند تعاملی، زمینه‌ساز تکوین و تعالی پیوسته هویت متریبان، به صورتی یکپارچه و مبتنی بر نظام معیار اسلامی، به منظور هدایت ایشان در مسیر آماده شدن جهت تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد تعریف کرد.

دکتر طهرانچی با اشاره به اینکه از دیدگاه مقام معظم رهبری، پیش‌رانی در علم و تمدن جهانی حیات طیبه را تأمین می‌کند، گفت: ملت باید بتواند در مجموعه دانش جهانی و مدنیت جهانی حالت پیش‌رانی داشته باشد و جلو برود. همراه شدن حرکت علمی با آرمان‌های والای معنوی و انقلابی، زمینه‌ساز به سامان رسیدن مسائل کشور و الگو شدن آن برای منطقه و دنیای اسلام و جهان خواهد بود.

عضو هیأت امنای دانشگاه آزاد اسلامی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به ترجمه ناقص برابر با مفهوم سازی اشتباه به معنای آموزش عالی تصریح کرد: در کشور ما برای سازمان مدارس از عنوان آموزش و پرورش استفاده می‌شود؛ اما این عنوان برای سازمان دانشگاه به آموزش عالی ترجمه شده است. توجه به معنای جامع تربیت و انتقاد از به کار بردن لفظ مرکب تعلیم و تربیت به جای آن، در آثار محققان معاصر پیشینه دارد و به نظر برخی محققان، با وضع این اصطلاح دوگانه در دوران اخیر در برابر واژه خواسته‌اند این تصور را که مدرسه تنها جای تعلیم است، از اذهان عمومی بزدایند، البته در انتخاب واژه آموزش عالی این القای صورت گرفته که دانشگاه فقط محل تعلیم تخصصی است.

دکتر طهرانچی با بیان اینکه علم جدید از زمین فلسفه و فرهنگی که در رنسانس قوام یافته بود، رویید، گفت: اروپا در آغاز تاریخ فلسفه جدید دریافته بود که می‌تواند و باید بنای علمی را بگذارد که با آن بتوان طبیعت را مهار کرد و به استخدام درآورد و معاش را بهتر و آسانتر ساخت. علم جدید با تحقیقات و کشف‌هایی همچون گالیله و ... آغاز شد و قوام یافت. پیشرفت این علم در ارتباط و تعمق دانشمندان و جامعه شناسان و با ملاحظه شرایط تاریخی آن بود.

وی با اشاره به آیات قرآن مجید درباره اهمیت تعلیم و تربیت، گفت: خداوند در سوره فصلت آیه ۴۱ می‌فرماید: *سُنِّرِهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ* به زودی نشانه‌های خود را در افق‌های گوناگون و در دل‌هایشان به ایشان خواهیم داد تا برایشان روشن گردد که او خود حق است. کسب علم جنبه تربیتی دارد و مشاهده و تعمق در طبیعت تقویت کننده ایمان به خداست. همچنین خداوند در سوره ملک درباره مشاهد و تعمیق در طبیعت می‌فرماید: *الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَٰوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ*

دکتر طهرانچی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به محیط‌های پنج‌گانه تربیتی، گفت: محیط‌های خانوادگی، آموزشی، شغلی، رفاقتی و فضای حاکم بر جامعه پنج محیط تربیتی انسان است که محیط رفاقتی و فضای حاکم بر جامعه در عرض تمام این فضاهای تربیتی حاکم است.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به تاثیر محیط شغلی اساتید بر محیط آموزشی آنان در دانشگاه، اظهارداشت: اساتید در دو محیط تربیتی درگیر هستند، یک محیط کلاس‌های درس با دانشجویان و محیط دیگر محیط شغلی آنها به عنوان عضو هیات علمی دانشگاه است. بنابراین محیط شغلی اساتید نیز باید محیط تربیتی و آموزشی آن‌ها باشد تا مصداق ذات نایافته از هستی بخش، کی تواند که شود هستی بخش نشود. اساتید نباید در محیط شغلی خود درگیر آیین نامه ارتقا باشند و باید در این محیط رشد و تربیت یافته تا بتوانند دانشجویان را نیز در محیط آموزشی به درستی تربیت کنند.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی به دوره‌های تربیت انسان اشاره و تصریح کرد: دوره سیادت از دوران بارداری تا قبل از مدرسه، آموزش ابتدایی، دوران تأدیب و آموزش، آموزش متوسطه و آموزش کارشناسی، دوران وزارت (تربیت اجتماعی)، شکوفایی و ثمردهی علمی چهار دوره هفت ساله تربیتی هستند که امیرالمؤمنین (ع) در نامه ۳۱ نهج البلاغه خطاب به امام حسن مجتبی (ع) می‌فرماید: دل جوان همچون زمین کشت نشده است و هر چه در آن افکنند می‌پذیرد، من نیز پیش از آنکه دلت سخت و خردت مشغول شود به ادب آموزیت پرداختم تا با اندیشه استوار در کارها به امری روی آوری که مردمان کارآموده تر از طلب و آزمودن آن بی‌نیاز ساخته‌اند.

وی آموزش، پژوهش و نظریه‌پردازی را سه بعد تعلیم دانست و خاطرنشان کرد: تربیت قوه عاقله کشور، تعالی اخلاقی، حل مسأله و

افزایش دانش مستند شده از وظایف سازمان دانشگاه محسوب می‌شود که باید با تحقیق و تألیف درباره نیازها و تبدیل دانش ضمنی به دانش مستند کارکرد خود را انجام دهد. دانشگاه دارای نظام‌های آموزشی، پژوهشی، حل مسأله و نظام تربیتی است که تربیت نیروی انسانی، افزایش دانش مستند شده، حل مسأله، تعالی فردی و اجتماعی و فضای عمومی از وظایف این چهار نظام است.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی تأکید کرد: سازمان دانشگاه، سازمانی است که عده‌ای در این محیط شغلی قرار گرفته‌اند، تا با جامعه ایجاد رابطه کرده و با تحقیق و تألیف راهکار ارائه داده، حل مسأله کرده و دانش ضمنی را به دانش مستند تبدیل کنند تا در مدارس و دانشگاه‌ها قابل ارائه و ادامه باشد.

دکتر طهرانچی با بیان اینکه محتوای آموزشی باید برگرفته از تحقیق و تألیف بوده و به جامعه وصل باشد، گفت: در حال حاضر رشته‌های دایر در دانشگاه‌های ما، رشته‌هایی است که در دانشگاه‌های غربی تعریف شده و محتوای برآمده از تحقیق و تألیف از نیاز جامعه نادیده گرفته می‌شود که دانشگاه آزاد اسلامی می‌خواهد این مسیر را اصلاح کرده و رشته‌های وارداتی را تعطیل کند، چرا که معتقدیم عناوین آموزشی و رشته‌های دانشگاهی باید مبتنی بر نیازهای جامعه باشد.

دکتر طهرانچی دانش و فرهنگ را هسته اصلی دانشگاه و موضوعات اقتصادی، فناوری و اجتماعی را پوسته بیرونی دانشگاه عنوان کرد و افزود: هستی شناختی، انسان شناختی، معرفت شناختی، ارزش شناختی و دین شناختی در چپستی، چرایی و چگونگی دانشگاه تعریف می‌شود.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی درباره بنیان‌گذاری دانشگاه در کشور، تصریح کرد: مقام معظم رهبری در این باره می‌فرمایند: دانشگاه ما بی‌رودربایستی غلط بنیان‌گذاری شده، از اول غلط بنیان‌گذاری شده؛ این معنایش این نیست که محیط دانشگاه محیط غلطی است یا محیط بدی است؛ خیر، خوشبختانه دانشگاه ما فراورده‌های بسیار خوب داشته لکن بنای دانشگاه به‌وسیله‌ی آدم‌های نامطمئن و با سیاست‌های نامطمئن در زمان حکومت طاغوت گذاشته شده و این بنا همچنان وجود دارد: دانشگاه را مبنی بر دین‌زدایی بنیان‌گذاری کردند؛ دانشگاه را مبنی بر تقلید علمی و نه ابتکار علمی و تولید علم، بنیان‌گذاری کردند؛ دانشگاه این‌جوری بنیان‌گذاری شده و خب بعضی از آثارش هم تا امروز هنوز امتداد دارد. بنابراین یک اصلاح و یک تحوّل و یک صیروت درونی برای دانشگاه به‌طور مستمر لازم است.

وی در پایان گفت: صیروت و تحول در دانشگاه لازمه کار است و تحول در دانشگاه پایان پذیر نیست.

ادامه این مراسم به بیان سؤالات و دغدغه‌های اساتید حوزه علوم انسانی و هنر با رئیس دانشگاه آزاد اسلامی اختصاص داشت که علوی راد عضو هیأت علمی واحد ابرکوه، عزیزمحمدی عضو هیأت علمی واحد اراک، حیدرپور عضو هیأت علمی واحد قم، یونسی عضو هیأت علمی واحد رشت، موسوی عضو هیأت علمی واحد کرمانشاه و اکرامی عضو هیأت علمی واحد یاسوج سؤالات خود را مطرح کردند.

انتهای پیام/